

A megdermedt fény

KORTÁRS MAGYAR ÜVEGMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS
A GAÁL IMRE GALÉRIÁBAN

„Az üveg nyelvét kevesen ismerik, »használata« nem vált általános igénnyé. Nekem azonban az a rögeszmém, hogy ismerni, használni, élvezni kellene ezt a nyelvet.”
(Bohus Zoltán)

VIDA Zsuzsa: Belső közeledés II. | Zsuzsa VIDA: Inner approach II
Színes felületű síküveg, rogyasztott, 25,5x15,5x5,5 cm
Fotó: Meszleny Anna

2019. január 23-án, a magyar kultúra napja alkalmából nyílt meg a Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériájában a *Kortárs magyar üvegművészet* című kiállítás 34 üvegművész 76 alkotásából. Ezt megelőzően 2017-ben, a Szent István-bazilikában találkozhattak az érdeklődők a *HuGlass* reprezentatív – több mint 100 művet felsorakoztató – üvegművészeti kiállításával. Annak ellenére, hogy ez a bemutató immár harmadik volt a sorban, mégis el kell gondolkodnunk Bohus Zoltán fenti mondatain – az üveg nyelvét, örömfakasztó erejét még valóban nem ismerik elegendően. Sajnos, a korlátozott vásárlási lehetőségek mellett idehaza ritkán láthatunk átfogó, a magyar üvegművészek színe-javát felsorakoztató kiállítást is. Ennek egyik oka minden bizonnyal az üvegművészettel foglalkozó kereskedelmi galériák hiánya Magyarországon, kivételt jelent a pannonhalmi Hefter Üveggaléria, valamint a szentendrei Erdész Galéria, amely ha nem kizárólag üvegművészettel foglalkozik is, de rendszeresen jelentkezik üvegplasztikákkal a hazai és külföldi vásárokon. Ezért is volt igazi ünnep ez a tárlat, még akkor is, ha – a felkérés ellenére – néhány jelentős alkotó hiányzott a kiállító művészek közül. A kiállítást Fekete György, a Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli elnöke nyitotta meg, beszédében kiemelve a kiállított művek és a magyar üvegművészet egészének rendkívüli változatosságát, szuggesztív erejét és gazdagságát.

KERTÉSZFI Ágnes: Zöld lobogó | Ágnes KERTÉSZFI: Green flag | Olvasztott síküveg, parsol üveg, 34x20x20 cm
Fotó: Meszleny Anna

SIPOS Balázs: Nő almával | Balázs SIPOS: Woman with an apple | Pâte de verre, 54x16x13 cm
Fotó: Meszlény Anna

HEGYVÁRI Bernadett: Csend-élet I–II. | Bernadett HEGYVÁRI: Still-life I–II | Fűvott üveg, többféle méret
Fotó: Meszleny Anna

^
SMETANA Ágnes: „Biorítmus” (12 darabból álló mű)
 Ágnes SMETANA: „Biorhythm” (12-part composition)
 Fúvott, színezett üveg, többféle méret, a legnagyobb magasság: 18 cm
 Fotó: Meszleny Anna

<
JEGENYÉS Juszti: Átvezető út
 Juszti JEGENYÉS: Way through
 Formába öntött, csiszolt, polírozott üveg, 11x34x22 cm
 Fotó: Meszleny Anna

Bár a legtöbb ember számára mind a mai napig az üvegművészet elsősorban használati tárgyakat jelent, az elmúlt fél évszázadban ugyanakkor az üveg funkcionális és designjellege mellett fokozatosan teret nyertek az autonóm üvegművészeti alkotások. Az üveg a képzőművészet, a térplasztikák, faliképek, domborművek alapanyagává vált. *„Az üveg többé nemcsak tál, csésze, váza, pohár, ablak [...], nem függ a megrendelőtől vagy egyéb gyártási feltételtől: kizárólag az egyéni művészi szándék volt előtérben.”*¹

Az autonóm üvegművészetet manapság már világszerte nagy érdeklődés övezi, és öröndetes, hogy hazánk is számos, a nemzetközi szintéren ismert és elismert üvegművésszel büszkélkedhet.

A tárlat tervezésekor arra törekedtem, hogy a téri adottságokhoz mérten minél több jeles alkotó munkáit mutathassuk be. Nem volt célom egységes, tematikus kurátori koncepció alapján felépíteni a kiállítást, hiszen a hazai üvegművészet nyelve mind formai, mind technikai szempontból olyan gazdag, hogy semmiképp nem láttam értelmét bármiféle tematikával korlátozni a válogatást. Egy ilyen bemutató mindig jó alkalom arra is, hogy a művészek találkozzanak, megismerjék egymás sajátos alkotói nyelvét, technikai törekvéseit, bravúrait. A kiállított művek nemcsak esztétikai, hanem az anyag megmunkálásának tekintetében is rendkívül változatos, összetett képet mutattak. A 34 művész alkotásait szemlélve megismerkedhetett a közönség az üveg

KÖBLITZ Birgit: Ólompehely | Birgit KÖBLITZ: Leaden fluff
 Pâte de verre, hajlított, montírozott, 31x28x17 cm
 Fotó: Meszleny Anna

L. SZABÓ Erzsébet: Hullámzó tenger, Kék váza tollfoszlányokkal és Szürke márvány (balról jobbra)
 Erzsébet L. SZABÓ: Rolling sea, Blue vase with shreds of feathers and Gray marble (left to right)
 Opalin hutaüveg, 20 x Ø 14 cm; hutaüveg, textil, 33,5 x Ø 9 cm; hutaüveg, 13 x Ø 13 cm
 Fotó: Meszleny Anna

^

BÁNÓ Rita: Kardhal, Bárdhal, Teahal (balról jobbra)
 Rita BÁNÓ: Sword-fish, Hatchet-fish, Tea-fish (left to right)
 Formába olvasztott, csiszolt, savazott üveg,
 14x30x5 cm, 9x28x5 cm, 8x30x5 cm
 Fotó: Meszleny Anna

◀ **Kortárs magyar üvegművészet című kiállítás. Az előtérben (balról jobbra) LENDVAI Péter Gergely: Kozmikus medve és Ezüst oroszlán, a háttérben BUDAI Zsolt János: Mr. Black**
 'Contemporary Hungarian Glass Art'. In the foreground (left to right): Péter Gergely LENDVAI: Cosmic bear and Silver lion, in the background: Zsolt János BUDAI: Mr. Black
Gaál Imre Galéria, Budapest, 2019
 Fotó: D. Udvary Ildikó

felhasználásának elmélyült kutatások, kísérletek során kidolgozott számtalan bravúros módszerével: láthatók voltak az üveg tradicionális funkcióit reprezentáló használati tárgyak (váza, tál, kehely stb.), az építészethez kapcsolódó üvegmunkák, valamint autonóm képzőművészeti alkotások is. Az üvegfűvés, rogyasztás, homokfűvés, csiszolás, ólomüvegezés; a hideg- vagy melegüveg-technikával készült művek alkotónként más-más művészi szándékról tanúskodnak. Az építészeti üveg – dekoratív és téralkotó sajátosságainak köszönhetően – a funkcionalitás mellett fontos látványalakító tényező is. A manapság mindent elárasztó uniformizált és bármikor lecserélhető tárgyak tömegében a maradandóságot, a funkciót és az esztétikum magától értetődő egységét is képes közvetíteni egy-egy, művész alkotta használati tárgy. A két kiállítótérben elhelyezett munkák, a formai gazdagság mellett az elmélyült

technikai ismereteknek köszönhetően, a médium adottságaiból fakadóan rendkívül összetett, intenzív színvilágot tártak elénk. A fény és a szín végtelen játéka az üvegmunkák egyik, ha nem a legkülönlegesebb, legvonzóbb vonása. Az üveg és a fény találkozása szinte szakrális tér élményét idéző áhítatot teremt – az érzés mindazok számára jól ismert, akik valaha is láttak már gótikus üveglakot. Ugyanakkor az üvegalakítások a maguk zárt állandóságában is változékonyak, hiszen a megvilágítástól, a fény-árnyék hatásoktól függően, szinte mindig képesek át- megátváltozni. Számos alkotó a munkájával épp erre reflektál – törekedve az állandóan formálódó, elfolyó anyag spontaneitása és stabilitása közötti állapot megragadására. A fénnel átítatott, transzparens üveg eleganciája, a különféle színvilágok, megvilágítási módok, formai játékok teremtik meg e különleges anyagból készült műtárgyak egyedi varázsát.

›
M. TÓTH Margit: Evolúció

Margit M. TÓTH: Evolution

Formába olvasztott, csiszolt üveg, magasság: 47 cm

Fotó: Meszleny Anna

Kortárs magyar üvegművészet című kiállítás. MELCHER Mihály:

A lélek lakhelye és VIDA Zsuzsa: Vágyakozás – In memoriam

Csontváry Kosztka Tivadar (balról jobbra)

'Contemporary Hungarian Glass Art'. Mihály MELCHER:

Abode of the soul and Zsuzsa VIDA: Longing – In memoriam

Tivadar Csonváry Kosztka (left to right)

Gaál Imre Galéria, Budapest, 2019

Fotó: Meszleny Anna
 ~

Kortárs magyar üvegművészet című kiállítás. Az előtérben GONZALES Gábor: Szeretnék élni kék hullám alatt, a háttérben VIDA Zsuzsa: Totem – Az én bogaram és Szárnyaszegett 'Contemporary Hungarian Glass Art'. In the foreground: Gábor GONZALES: I'd like to live under the blue surge, in the background: Zsuzsa VIDA: Totem – My bug and Clip-winged Gaál Imre Galéria, Budapest, 2019

Fotó: D. Udvary Ildikó

Kortárs magyar üvegművészet című kiállítás. Az előtérben FÜRI Judit: Üvegtálak 'Contemporary Hungarian Glass Art'. In the foreground: Judit FÜRI: Glass dishes Gaál Imre Galéria, Budapest, 2019

Fotó: D. Udvary Ildikó

Kortárs magyar üvegművészet című kiállítás (részlet) | 'Contemporary Hungarian Glass Art' (exhibition photo)
 Gaál Imre Galéria, Budapest, 2019
 Fotó: Meszleny Anna

Megalkotásuk nemcsak ihletett tehetséget, hanem kitartó munkát, szakmai tudást és türelmet is igényel. A kiállított művek között szerepelt a sajnos már elhunyt művész házaspár, Bohus Zoltán és Lugossy Mária egy-egy rendkívül érzékeny, finom munkája is. Bohus Zoltán több kiállító művész mestere is volt, s így a tárlat egyben a magyar üvegművészet folytonosságát szintén reprezentálta. A sokszínűséget erősítették az immár hat éve eltávozott Horváth Márton tanítványainak alkotásai, az általa teremtett hagyomány követői is. (Emlékezetes, hogy mily gyakran hangsúlyozta a technikai ismeretek maradéktalan elsajátításán alapuló felkészültség fontosságát.)

A kiállított alkotások túlnyomó többsége figurális vagy nonfiguratív térplasztika volt. Formanyelvük, stilisztikai hangvételük szempontjából is széles a spektrum, a szecesszió és az art deco korszakát idéző munkáktól az organikus és a minimal art szemléletét tükröző formákon át a művészettörténeti stílus-idézetekig. Az üveget más anyagokkal, fémmel, fával, kővel, textilllel társítva is számos izgalmas, kísérleti kompozíciót fedezhettünk fel. Ezek az anyagkapcsolatok olykor az organikus természet összetettségét, máskor technikai vívmányok lehangoló ismeretét idézik és bizonyítják: gyönyörködhetünk a sima felületek ragyogásában, a fényes és matt felszínek kontrasztjában, a rusztikus felületképzés izgalmas faktúráiban. Szinte minden kiállított műben tetten érhető az anyag megmunkálásában rejlő kihívások nyújtotta kaland élménye.

A Gaál Imre Galériában rendezett kiállítás nem titkolt célja az volt, hogy a kortárs magyar üvegművészet kiemelkedő alkotóinak sokoldalú munkásságát bemutatva ösztönző segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy minél többen ismerjék, használják és találják meg örömeiket e különleges művészi világban.

D. UDVARY Ildikó
 művészettörténész, a kiállítás kurátora

.....
(Kortárs magyar üvegművészet. Gaál Imre Galéria, Budapest, 2019. január 23.– március 3. A tárlaton Balogh Eleonóra, Bánó Rita, Bohus Áron, Bohus Zoltán, Borkovics Péter, Botos Péter, Budai Zsolt János, Budahelyi Tibor, Darabos Anita, Fűri Judit, Gonzales Gábor, Grünfelder Judit, Hegyvári Bernadett, Homoki Anikó, Ioannidou Thomai, Jegenyés Jusztna, Kertészfi Ágnes, Köblitz Brigit, László Kyra, Lendvai Péter Gergely, L. Szabó Erzsébet, Lugossy Mária, Melcher Mihály, M. Tóth Margit, Polyák János, Sipos Balázs, Smetana Ágnes, Soltész Melinda, Szöke Barbara, Tomay Katalin, Török Sára, Varga Gyöngyvér, Vida Zsuzsa és Virág Hajnalka munkái voltak láthatók.)
 .....

1. Bodonyi Emőke: Egy autonóm műfaj. Stúdióüveg Magyarországon. *Art Limes*, 2008/4, 5.